

BILAG 1

PÆDAGOGISK TILSYN I RANDERS

KOMMUNE 2023

Børnefagligt Udviklingscenter i samarbejde med Børn og Skole Sekretariatet

RANDERS

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Introduktion til pædagogisk tilsyn 2023	2
Formål og baggrund for det pædagogiske tilsyn	2
Tilrettelæggelsen af det pædagogiske tilsyn i Randers Kommune i 2023	3
Tilsynskonceptet – 7 pejlemærker for kvalitet på dagtilbudsområdet i Randers Kommune	5
Den videre proces på baggrund af det pædagogiske tilsyn	10
Vurdering af det enkelte pejlemærke.....	10
Den samlede vurdering	11
Data fra det pædagogiske tilsyn 2023	11
Pejlemærke 1: Relationer	12
Pejlemærke 2: Mangfoldighed og inklusion	13
Pejlemærke 3: Lege og læringsmiljøer	15
Pejlemærke 4: Kommunikation og sprog	16
Pejlemærke 5: Fysiske rammer.....	18
Pejlemærke 6: Forældresamarbejde	19
Pejlemærke 7: Sammenhænge.....	20
Opfølgning på det pædagogiske tilsyn og det videre arbejde med resultaterne	21
Kommunale tendenser for dagplejen	22
Faglige fokusområder – årshjul 2024	24
Evaluering af tilsynskonceptet.....	26
Landsdækkende kvalitetsrapport for 0-2 års området	26
Bilag 1. Den styrkede, pædagogiske læreplan	29
Bilag 2. Private passere	30

Introduktion til pædagogisk tilsyn 2023

Der er i perioden februar – december 2023 gennemført formaliserede pædagogiske tilsyn ved alle kommunale dagplejere og private passere. Dette indebærer tilsyn ved 139 dagplejere og 14 private passere.

Tilsynet er lavet med afsæt i det politisk godkendte tilsynsmateriale udarbejdet af Børnefagligt Udviklingscenter i samarbejdet med praksis i Randers Kommune (Børne- og familieudvalget den 13. september 2022 sag nr. 115). Tilsynet har bestået af uanmeldt observationsbesøg samt et tilsynsmøde med tilbagemelding og dialog. Observationerne er lavet med udgangspunkt i 7 pejlemærker for kvalitet i dagtilbud og dagplejens opfyldelse af pejlemærket vurderes med udgangspunkt i en række indikatorer under hvert pejlemærke. På baggrund af den samlede vurdering af dagplejens praksis er der igangsat et arbejde med at omsætte anbefalingerne til konkret praksis. Graden af involvering af den tilsynsførende, dagplejepædagog og ledelsen i dagplejen af det videre arbejde er afhængigt af den enkelte dagplejes vurdering.

Der er blevet udarbejdet tilsynsnotater for hver enkelt dagpleje, som er sendt til dagplejepædagog.

Dagplejepædagoger og ledelsen af dagplejen har fulgt op på tilsynene og der arbejdes fortsat videre med resultaterne af tilsynet. Tendenserne fra det samlede pædagogiske tilsyn indarbejdes i det generelle udviklingsarbejde på dagtilbudsområdet frem til næste tilsyn, herunder Årshjul 2024.

Læsevejledning

Første del af rapporten beskriver formålet og baggrunden for det pædagogiske tilsyn i dagplejen i Randers Kommune. Dernæst følger en beskrivelse af selve tilsynsprocessen, med de forskellige elementer.

Derefter følger et afsnit hvori de data- og observationsbaserede vurderinger af tilsynets syv pejlemærker og tilhørende indikatorer præsenteres for de 139 tilsyn gennemført ved de kommunale dagplejere. Herunder fremlægges generelle tendenser og konkrete eksempler fra observationerne.

Data og vurdering af tilsyn for private passere fremgår i bilag 2 'Tilsyn for private passere' og indgår derved ikke som del af resultaterne for det samlede tilsyn.

Herefter beskrives det hvordan der er lavet og fortsat laves opfølgning på tilsynet, samt hvordan resultaterne anvendes fremadrettet i planlægningen af aktiviteter for dagplejen.

Når benævnelsen 'dagplejere' anvendes i rapporter refereres der til den enkelte observerede enhed og ikke til dagplejen som helhed eller område. Ved benævnelsen 'dagplejen' henvises til den samlede gruppe af dagplejere. Når benævnelsen 'dagtilbudsområde' anvendes henvises til en samlede forståelse af både dagpleje og institutioner.

Formål og baggrund for det pædagogiske tilsyn

Ifølge Dagtilbudslovens §5 har kommunalbestyrelsen pligt til at føre tilsyn med, hvordan dagplejens opgaver bliver løst efter gældende lovgivning samt lokale politiske beslutninger. Det pædagogiske tilsyn har til hensigt at sikre, at dagplejen arbejder efter Dagtilbudslovens formålsparagraf om at understøtte alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i et tæt samarbejde med forældrene. I forbindelse med lov om minimumsnormeringer er kravene til kommunens tilsyn blevet skærpet, hvilket betyder at:

"Tilsynet skal føres med fokus på det pædagogiske indhold. Med det pædagogiske indhold forstås de pædagogiske læringsmiljøer, herunder at de fysiske rammer understøtter et godt læringsmiljø. Der skal tages ud-

gangspunkt i det pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan. Tilsynet med de pædagogiske læringsmiljøer skal danne udgangspunkt for en vurdering af, om kvaliteten i disse lever op til det lovfastede formål med dagtilbud og kravene i den pædagogiske læreplan”.¹

Jf. Børne- og Undervisningsministeriets orientering om ændring af dagtilbudsloven d. 20.01.2022.

Derudover består lovkravet overordnet af:

- Anmeldte og uanmeldte tilsyn
- Uvildighed i tilsynet, der f. eks kan opnås ved et standardiseret materiale, som det er tilfældet i Randers Kommune.
- Anvendelse af data
- Observationer
- Tilsynsdialog med medarbejdere og ledere
- Orientering af forældrebestyrelsen
- Skriftligt dokumentation
- Iværksættelse af skærpet tilsyn
- Offentliggørelse af tilsyn, samt hvordan der arbejdes hermed i kommunen.

I 2023 har Børnefagligt Udviklingscenter ført tilsyn med dagplejen med udgangspunkt i tilsynsmaterialet, der er udarbejdet af Børnefagligt Udviklingscenter i samarbejde med dagtilbudsområdet i Randers kommune. Dette tilsynskoncept blev politisk vedtaget af børne- og familieudvalget den 13. september 2022 (sag nr. 115).

Tilsynsmaterialet er lavet på baggrund af et samarbejde på tværs af praksis og forvaltning, hvor Randers Kommune som en del af at kvalificere det pædagogiske tilsyn, har indgået i et KL-partnerskab med andre kommune. Her har været fokus på omsætning af de nye lovkrav til pædagogisk tilsyn på det samlede dagtilbudsområde inkluderet dagplejen. Derudover har der foregået et udviklingsarbejde, som løbende er blevet kvalificeret af dagtilbudsledergruppen og præsenteret på fælles ledermøde, I MED-systemet og for dagtilbudsrådet.

Tilrettelæggelsen af det pædagogiske tilsyn i Randers Kommune i 2023

Børn og Skole i Randers Kommune har i perioden februar til december 2023 gennemført formaliseret pædagogiske tilsyn ved alle dagplejere samt private pasningsordninger.

I forbindelse med tilsynet laves vurderingen af det enkelte pejlemærke, som udgør en samlede vurdering ved den enkelte dagplejer. Den samlede vurdering af pejlemærkerne udgør en indikation af, hvad der skal laves handleplan på for udvikling af praksis. Handleplan udarbejdes i et samarbejde mellem dagplejeren og dagplejepædagogen.

Det pædagogiske tilsyn skal forstås som en proces og har i 2023 bestået af følgende elementer:

Uanmeldt tilsynsbesøg med observation

---

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2022/9054>

Tilsynsbesøg med observation er foregået som et uanmeldt tilsynsbesøg. Det enkelte tilsynsbesøg har samlet haft en ramme på 1,5 time. Det uanmeldte tilsyn har udelukkende været afholdt ved den enkelte dagplejer i hjemmet og i nogle få tilfælde på tur.

Tilsynsførende har anvendt det samme observationsmateriale til alle observationer, hvilket er i overensstemmelse med kravet om uvildighed i tilsynet. Observationsmetoden giver et øjebliksbillede af en kompleks praksis, men tilsynsførende har anvendt strukturerede tilgange og metoder til at observere de forhold, der giver sig til udtryk i den pædagogiske praksis². Dagplejeren har ikke fået en vurdering umiddelbart efter observationen, men først til tilsynsmødet. Dog har det været praksis at pædagogisk leder af dagplejen og dagplejepædagog har været informeret hurtigst muligt, hvis der under observationen er opstået situationer, der krævede handling eller at der har været andre bekymrende forhold, som tilsynet har vurderet krævede omgående handling og ledelsesmæssig opmærksomhed. Ligeledes er ledelse og dagplejepædagog blevet gjort opmærksom på pejlemærker vurderet i begrænset eller utilstrækkelig opfyldelse forinden tilsynsmødet. Tilsynet er forpligtet til at iværksætte skærpet tilsyn, hvis der er særligt bekymrende forhold i den pædagogiske praksis.

Børneperspektiv

Observationerne indgår som data i tilsynet, hvor der gennem observationerne er tilstræbt at tage et observeret og vurderet børneperspektiv. Den tilsynsførende har fokuseret på at observere på børnenes initiativer, udtryk og handling i sammenhæng til dagplejerens udtryk, handling, fremtoning og verbal kommunikation samt det aktuelle læringsmiljø.

Forældreperspektiv

Til vurdering af forældresamarbejdet i dagplejen inddrages forældreperspektiv gennem dialog med en forælder fra hver enkelt dagplejer. Den tilsynsførende har efter det uanmeldte tilsyn taget telefonisk kontakt til en forælder til indskrevet barn ved den konkrete dagplejer. Data fra dialogen indgår i tilsynsnotatet, men de konkrete forældre fremstår anonymt. Vurderingen af forældresamarbejdet er på den baggrund udelukkende vurderet med afsæt i dialogen.

Tilsynsmøde

Tilsynsmødet har været rammesat til 1 time og 15 minutter, og der har været deltagelse af dagplejer og dagplejepædagog. Dagplejer og dagplejepædagog har på tilsynsmødet fået en uddybende tilbagemelding på observationen, hvor der ligeledes har været dialog med afsæt i pejlemærkerne. Der har været fokus på en udviklingsorienteret dialog, hvor de forskellige aktørens perspektiver er bragt i spil.

Tilsynsnotat

Der er for alle dagplejere blevet udarbejdet et tilsynsnotat, hvori der kort er beskrevet hvad der fungerer godt og skal fastholdes samt hvilke udviklingstiltag dagplejeren skal arbejde videre med. Tilsynsnotatet tager afsæt i pejlemærkerne, og hvert enkelt pejlemærke er vurderet. Tilsynsnotatet er sendt til den tilknyttede dagplejepædagog, og de samlede tilsynsnotater udgør tilsammen grundlag for den samlede rapport for hele dagplejen. Den samlede rapport offentliggøres på kommunens hjemmeside.

Tilsyn af private passere

---

² https://emu.dk/sites/default/files/2022-03/EVA%20Inspirationskatalog_Observationer_TG.pdf

Der er ført tilsyn af de private passere efter samme ramme for uanmeldt tilsyn som ved de kommunale dagplejere. Dog indgår et direkte forældreperspektiv og dermed en dialog med en vilkårlig forælder fra indskrevet barn ikke som del af tilsynet. Dette skyldes at forældrene selvstændigt laver en aftale/kontrakt en den private passer (privat erhvervsdrivende). Ligesom der ikke er direkte krav om formaliseret forældreindflydelse³. Forældresamarbejdet vurderes derved ikke og indgår ikke som del af den samlede vurdering af tilsynet. Tilsynsmødet der tager udgangspunkt i data fra observationen, er afholdt telefonisk og uden deltagelse af dagplejepædagog. Der er ligeledes ikke stillet krav om udarbejdelse af en handleplan for udvikling af praksis. De private passere har efter tilsynsmødet fået tilsendt tilsynsnotatet.

Hvert enkelt pejlemærke er vurderet i forhold til 'fuldstændig opfyldelse', 'omfattende opfyldelse', 'delvis opfyldelse', 'begrænset opfyldelse' eller 'utilstrækkelig opfyldelse', men den private passer er ikke blevet pålagt en specifik handling på baggrund af tilsynet, men er blevet opfordret til selvstændigt at arbejde videre med pejlemærket/pejlemærkerne.

Tilsynskonceptet – 7 pejlemærker for kvalitet på dagtilbudsområdet i Randers Kommune

Det nye tilsynskoncept bidrager til at sikre og udvikle kvaliteten på dagtilbudsområdet i Randers Kommune. Der er udvalgt 7 pejlemærker til at vurdere kvaliteten på dagtilbudsområdet i Randers Kommune. Pejlemærkerne har direkte reference til dagtilbudsloven og den styrkede pædagogiske læreplan (bilag 1) samt Børne- og Ungepolitikken.

Under hvert pejlemærke findes en række indikatorer, der referer direkte til den pædagogiske praksis og til udførelsen af det pædagogiske arbejde. Den tilsynsførende vurderer under hvert pejlemærke hvilke indikatorer, der er opfyldt. Antallet af opfyldte indikatorer har betydning for den samlede vurdering af dagplejens opfyldelse af pejlemærket.

De syv pejlemærker gennemgås nedenfor.

Pejlemærke 1: Relationer

I dagtilbudsloven står der, *"at dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv."*

Randers Kommune tager afsæt i et ressourceorienteret børnesyn, hvor det enkelte barn ses som et selvstændigt individ med ret til at udvikle sig i eget tempo. Det enkelte barn har værdi i sig selv og anses som et demokratisk menneske, der bidrager til fællesskabet.

Barnet har ret til at møde nærværende, omsorgs- og tillidsfulde voksne, der ser barnet som et kompetent og nysgerrigt individ. Personale og ledelse indgår i en anerkendende relation til barnet, så barnets føler sig set, forstået og mødt med positive forventninger. Dette gør sig gældende i måden at forstå og anskue barnet på, men også i den verbale og nonverbale kommunikation i mødet med barnet. Ligeledes skal barn-barn relationen understøttes gennem nærværende voksne, der støtter og guider børnene i deres gensidige kommunikation og forståelse af hinanden.

---

³ <https://www.randers.dk/borger/boern-unge-og-familie/dagtilbud-og-pasning/andre-muligheder-for-pasning/privat-pasning/>

Indikatorer i dagplejen:

1. *Dagplejeren fremstår som en god rollemodel i forhold til venlighed, imødekommenhed, roligt kropssprog, empati og afstemning*
2. *Dagplejeren bruger positiv og nænsom guidning i alle interaktioner mellem barn-voksen og barn-barn*
3. *Dagplejeren er nærværende og tilbyder hjælp, når barnet er usikker, bange eller ked af det*
4. *Dagplejeren støtter barnet i at knytte relationer/ venskaber til andre børn*
5. *Dagplejeren udtrykker sig tydeligt og anerkendende i forhold til forventninger til barnet/børnegruppen*
6. *Dagplejeren engagerer sig i genkendelige gøremål, lege, oplevelser og bidrager til den gode stemning*
7. *Dagplejeren udviser omsorgsetiske handlinger, eksempelvis at tilbyde børnene mad, hvis de er sultne, noget at drikke, hvis de er tørstige, at få skiftet ble o.a.*
8. *Børnene udviser tryghed og glæde i kontakten med personalet*

Pejlemærke 2: Mangfoldighed og inklusion

I dagtilbudsloven står der, " at dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund."

Randers kommune understøtter et resourcesyn, der skaber deltagelsesmuligheder for alle børn ved at give lige muligheder for at blive hørt og taget alvorligt som en del af barnets dannelsesproces og demokratiske forståelse. Alle børn har ret til at blive inviteret ind i børnefællesskaber uanset baggrund, køn, alder, personlighed, kompetencer og kultur. Hverdagen skal give barnet mulighed for at prøve og erfare forskellige positioner i fællesskabet. Barnet har ret til at opleve og erfare forskellige fællesskaber, kultur, normer, traditioner og værdier.

Med afsæt i Randers Kommunes inklusionsstrategi, skal personale og ledelse understøtte det enkelte barn ved at justere tilgang og ramme efter barnets behov. En tidlig indsats tager afsæt i barnets behov, potentialer og ressourcer.

Barnet ansues som et ligeværdigt og demokratisk menneske, der har medindflydelse på hverdagens dagsform, leg og aktivitet.

Indikatorer i dagplejen:

1. *Dagplejeren fremhæver børnenes positive initiativer og hensigter for børnegruppen*
2. *Dagplejeren anvender den "pædagogiske bagdør" ved behov*
3. *Dagplejeren anvender uderummet og fysiske rum som ekstra pædagogisk rum*
4. *Dagplejeren konflikthåndterer med ro, venlighed og nænsom guidning*
5. *Børn har mulighed for pause i leg, aktiviteter og rutinesituationer*
6. *Dagplejeren organiserer fælles lege og aktiviteter på tværs af køn, kultur og alder*
7. *Dagplejeren understøtter børnenes behov for samhørighed med resten af børnegruppen*
8. *Dagplejeren støtter børn, der ikke ved egen hjælp har deltagelsesmuligheder i leg, aktiviteter og rutinesituationer*

Pejlemærke 3: Lege- og læringsmiljø

I dagtilbudsloven står der, ”at dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.”

Ud fra det pædagogiske grundlag tilrettelægges et alsidigt læringsmiljø for det enkelte barn og børnegruppen hele dagen. Barnet oplever en hverdag, hvor det trives, lære, udvikles og dannes gennem deltagelse og medindflydelse på forskelligartet leg, aktivitet og rutine. Legen er grundlæggende i hverdagen og personalet og ledelsen støtter, guider, rammesætter og prioriterer legen som en værdi for det gode børneliv.

Voksne understøtter barnets undren, nysgerrighed, initiativer og eksperimenter i børneinitierede lege, vokseninitierede aktiviteter og rutinesituationer. Personalet og ledelsen bruger barnets legeindhold som indikatorer for, hvad barnet er optaget af og hvad der udfordrer som grundlag for videre pædagogisk-didaktiske overvejelser over fremadrettet indsats.

De pædagogiske læreplanstemaer indgår i en bred og sammenhængende forståelse gennem hele hverdagen som betydning for barnets læring og udvikling. Læringsmiljøet understøttes gennem indbydende, inddragende og tilgængelige materialer for hele børnegruppen.

Indikatorer i dagplejen:

- *Børnene har medbestemmelse i vokseninitierede aktiviteter og rutiner.*
- *Dagplejeren understøtter forskelligartet leg*
- *Leg og aktivitet tager udgangspunkt i NUZO*
- *Dagplejeren skaber mulighed for børneinitierede lege over hele dagen*
- *Forskelligartet legetøj og materialer er tilgængeligt for og i legen*
- *Materialer og legetøj har ikke en bestemt anvendelsesmulighed*
- *Dagplejeren inspirerer børnene til at inddrage forskellige legeredskaber/legetøj*
- *Dagplejeren indtager forskellige roller i legen (træner, medspiller, instruktør og tilskuer)*
- *Gode overgange i hverdagens skift, hvor børn ikke oplever u hensigtsmæssig ventetid*
- *Dagplejeren har organiseret aktiviteter, lege og rutinesituationer på en måde, der tilgodeser børnegruppens behov på dagen*
- *Rutinesituationer skaber mulighed for aktiv deltagelse*
- *Børn udviser glæde i lege og aktiviteter*

Pejlemærke 4: Kommunikation og sprog

Kommunikation og sprog er centralt for læringsmiljøet og understøttes positivt i interaktionen både mellem voksen/barn og barn/barn. Barnet har ret til at eksperimentere kommunikativt og sprogligt for derved at gøre sig erfaring i, at aflæse, genskabe og udvikle en passende kommunikation i forskellige kontekster. Læringsmiljøet danner ramme for en bred vifte af kommunikativt og sprogligt ordforråd, udtale samt sætningsdannelse. Barnet erfarer sprogets mangeartede nuancer gennem legen, aktiviteter og rutiner. Barnet tilegner sig erfaring med skriftsprog og digitalisering gennem inddragelse af forskellige materialer.

Det kommunikative og sproglige læringsmiljø understøttes ud fra barnets udviklingspotentiale, og personalet tilrettelægger en tidlig indsats ud fra det pædagogiske grundlag samt Randers Kommunes inklusionsstrategi. Den kommunikative og sproglige indsats sker i tæt samarbejde med barnets forældre og evt. tværfagligt samarbejde.

Indikatorer i dagplejen:

1. *Dagplejeren henvender sig til børnene, taler med dem, giver beskeder og italesætter initiativer, handlinger og udtryk i alle sammenhænge (anvendelse af udvekslingstonen)*
2. *Dagplejeren italesætter egne handlinger og følelser*
3. *Dagplejeren inviterer til dialog i leg, aktivitet og rutiner*
4. *Dagplejeren anvender dialogisk læsning*
5. *Anvendelse af rim, sang og rytme*
6. *Dagplejeren arbejder med udvidelse af begrebsforståelse*
7. *Der er alderssvarende bøger for børnene*
8. *Digitale værktøjer inddrages i hverdagen*
9. *Skriftsprog inddrages*

Pejlemærke 5: Fysiske rammer

I dagtilbudsloven står der, ”at børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.”

Randers Kommune sikrer, at alle børn har fysisk plads til fordybelse og leg både ude og inde. Dagplejens fysiske ramme skal inspirere barnet til alsidige lege og aktiviteter, både individuelt og i grupper. Indretningen understøtter de pædagogiske læreplanstemaer både i materialer, møblering og indretning. Den fysiske ramme skal kunne justere sig i forhold til børnegruppens trivsel, udvikling, læring og dannelse. Det fysiske rum skal være sundt, sikkert og inspirerende.

Indikatorer i dagplejen:

1. *Der er aktivitets - og legematerialer/-møbler inde og ude*
2. *Mulighed for kropslige deltagelse der udfordrer krop og sanser.*
3. *Der er mulighed for henholdsvis rolig og vild leg*
4. *Den fysiske indretning understøtter barnets selvstændighed i garderoben, badeværelset, spiseområdet og legemiljøet*
5. *Mulighed for justering af det fysiske legemiljø*
6. *Der er fysisk plads til voksen deltagelse i legemiljøet*
7. *Der er tydelige hygiejneprocedurer ved fx. bleskift og i spisesituationer*
8. *Godt lys samt god lyd og luft*
9. *Billedmateriale, udstilling med videre i børnehøjde*
10. *Der er udsmykning, der er vedkommende, inspirerer og stimulerer børnene*

Pejlemærke 6: Forældresamarbejde

I dagtilbudsloven står der, ”at dagtilbud i samarbejde med forældrene skal give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.”

Dagplejeren, dagplejepædagog og ledelse skal inddrage og samarbejde med forældre omkring barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Forældrene skal have mulighed for indblik i dagplejens hverdagsliv, fokuserede områder og læring gennem deltagelse i årlige arrangementer, dialoger og opslag på Aula g forældretavle samt bestyrelsesarbejde.

Indikatorer i dagplejen:

1. *Forældre og dagplejeren deler ligeværdigt viden om barnet*
2. *Beslutninger om tiltag i forhold til barnet drøftes i fællesskab mellem forældre og dagplejeren og evt. dagplejepædagog*
3. *Dagplejeren anerkender forældres perspektiver på barnets behov*
4. *Dagplejeren er i løbende dialog og vejleder forældre i forhold til barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.*
5. *Dagplejeren har en tydelig organisering for dialog med forældre i bringe og hente situationer*
6. *Forældre oplever sig inddraget i pædagogiske aktiviteter i dagplejens hverdagsliv*
7. *Dagplejeren anerkender og tilpasser sig i forhold til forældres individuelle behov i samarbejdet omkring deres barn*
8. *Dagplejeren anvender forskellige platforme til kommunikation og information til forældre*

Pejlemærke 7: Sammenhænge

I Dagtilbudsloven står der, at dagtilbud i samarbejde med forældrene skal sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.

I Randers Kommune er det vigtigt at give alle børn de bedste muligheder for en forberedt og sammenhængende overgang fra hjem til dagpleje, overgang til børnehave samt overgang til skole. Personale og ledelse skal i tæt samarbejde med forældrene tilrettelægge overgangen for barnet, så læringsmiljøet understøtter barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Læringsmiljøet skal tilrettelægges ud fra et ressourceorienteret børnesyn.

Indikatorer i dagplejen:

1. *Forældrene inddrages i forbindelse med overgange og der afholdes kontaktmøde*
2. *Dagplejeren justerer sig efter barnets og forældrenes behov i forbindelse med overgangen*
3. *Der anvendes overleveringsskemaer.*
4. *Der afholdes overleveringsmøder hvor relevante samarbejdspartnere inddrages (ex. PPR, pasnings-tilbud etc.)*
5. *Dagplejeren justerer læringsmiljøet, så det tilpasses barnets nærmeste udviklingszone*
6. *Dagplejeren har fokus på børn i udsatte positioner*
7. *Dagplejeren samarbejder med institution/børnehave*

Den videre proces på baggrund af det pædagogiske tilsyn

I forbindelse med gennemførelsen af tilsynet, laves der en samlet vurdering af i hvor høj grad dagplejeren opfylder de 7 pejlemærker. Der fremgår en vurdering af hvert pejlemærke samt en samlet vurdering. Graden af opfyldelse definerer hvilken handling, der efterfølgende skal igangsættes i praksis og i hvor høj grad ledelsen af dagplejen og dagplejepædagog skal inddrages i justeringen/udviklingen af pejlemærket.

Vurdering af det enkelte pejlemærke

Til vurderingen af pejlemærkerne anvendes forskellige data: *'Relationer'*, *'Mangfoldighed og inklusion'*, *'Kommunikation og sprog'*, *'Lege -og læringsmiljøer'* samt *'Fysiske rammer'* vurderer den tilsynsførende på baggrund af observation a 1,5 time. For pejlemærkerne *'Forældresamarbejde'* og *'Sammenhænge'* anvendes data fra forældredialog samt fra dialogen til tilsynsmødet, og såfremt der observeres praksis, der relaterer til indikatorerne under pejlemærkerne.

Vi har i forbindelse med tilsyn 2023 genereret data, der bidrager til vurderingen af den samlede kvalitet i dagplejen. Da tilsynet i 2023 er foretaget med afsæt i et nyt tilsynskoncept, er det ikke muligt at sammenligne med tidligere data for tilsyn i dagplejen.

Vurdering:	Den videre proces med udvikling af kvaliteten af praksis:
Fuldstændig opfyldelse	Der arbejdes selvstændig videre med pejlemærket.
Omfattende opfyldelse	Der arbejdes selvstændigt videre med en mindre justering af praksis med understøttelse fra dagplejepædagog.
Delvis opfyldelse	Der arbejdes selvstændigt videre med en væsentlig justering af praksis i tæt samarbejde med dagplejepædagog.
Begrænset opfyldelse	Der udarbejdes en handleplan i samarbejde med dagplejepædagog og pædagogisk leder.
Utilstrækkelig opfyldelse	Der udarbejdes en handleplan i samarbejde med dagplejepædagog og pædagogisk leder, og den tilsynsførende følger op ved anmeldt tilsyn.

Den samlede vurdering

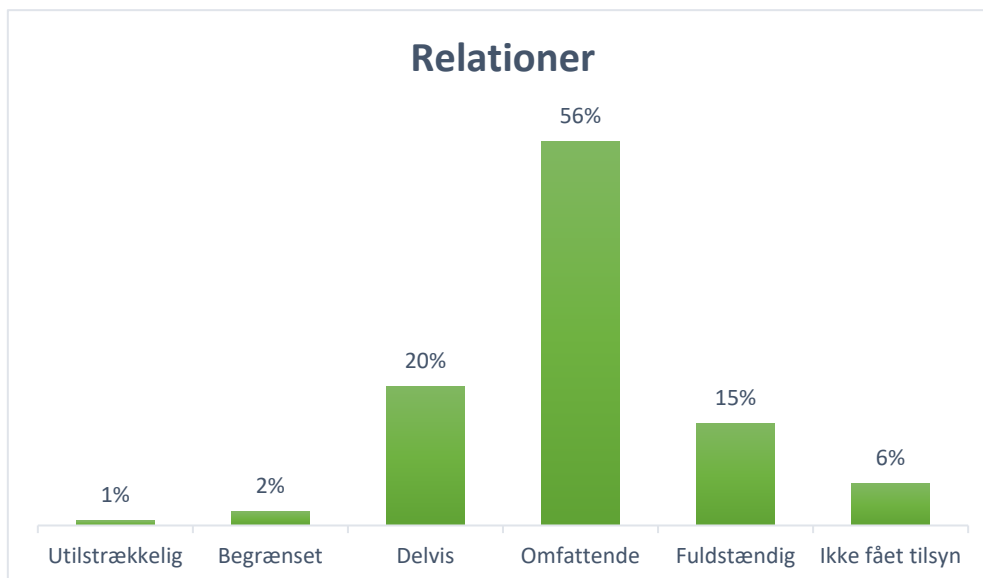
Vurdering pejlemærkerne	Samlet vurdering
Vurderes alle pejlemærker Fuldstændig opfyldelse, Omfattende opfyldelse eller Delvis opfyldelse	På baggrund af det samlede tilsyn arbejder dagplejeren selvstændigt videre med udvikling af praksis og der udarbejdes handleplan for et pejlemærke i samarbejde med dagplejepædagogen
Vurderes ét eller flere pejlemærker Begrænset opfyldelse	På baggrund af det samlede tilsyn udarbejder dagplejeren med understøttelse af dagplejepædagog og pædagogisk leder en handleplan
Vurderes ét eller flere pejlemærker Utilstrækkelig opfyldelse	På baggrund af det samlede tilsyn udarbejder dagplejeren med understøttelse af dagplejepædagog og pædagogisk leder en handleplan og der laves et opfølgende tilsyn
Bekymrende forhold Der vil altid ske en vurdering af de konkrete forhold eller den konkrete henvendelse før der igangsættes skærpet tilsyn Pejlemærkerne er generelt af begrænset eller utilstrækkelig opfyldelse. Ringe kvalitet. Negativ fysisk kontakt. Bekymrende henvendelser omkring forholdene i institutionen	På baggrund af det samlede tilsyn, er der konstateret så bekymrende forhold at, der iværksættes skærpet tilsyn. Kommunalbestyrelsen orienteres

Data fra det pædagogiske tilsyn 2023

Der er i forbindelse med det pædagogiske tilsyn 2023 lavet 139 uanmeldte tilsyn hos kommunale dagplejere og 14 hos private passere. Der er i perioden 8 dagplejere, der ikke er ført tilsyn ved grundet fravær. Der vil blive ført tilsyn med de resterende dagplejere ved tilbagevendelse til arbejdet.

I det følgende afsnit vil vurderinger af tilsynets syv pejlemærker blive præsenteret for det gennemførte tilsyn. Herunder fremlægges generelle tendenser og konkrete eksempler på observeret praksis fra observationerne. Data for tilsyn ved de private passere indgår ikke som del af den samlede rapport, men vurderingen af pejlemærkerne for denne gruppe indgår samlet i bilag.

Pejlemærke 1: Relationer

Data fra tilsyn viser, at 71% af dagplejerne ved pejlemærket 'relationer' placerer sig i omfattende eller fuldstændig opfyldelse. Det pædagogiske arbejde med at skabe tilknytning via trygge og omsorgsfulde relationer til børnene er en helt grundlæggende del af det pædagogiske læringsmiljø. Barnet har ret til at møde nærværende, omsorgs- og tillidsfulde voksne, der ser barnet som et kompetent og nysgerrigt individ. Dagplejer og ledelse skal indgå i en anerkendende relation til barnet, så barnets føler sig set, forstået og mødt med positive forventninger. Ligeledes skal barnet støttes i relationer til andre børn, så de udvikler kompetence til at indgå i begyndende venskaber med jævnaldrende børn, da børns relationer er afgørende for at barnet oplever sig som en del af fællesskabet, respekteret og lyttet til.

Observationerne i dagplejen viser generelt, at 'Dagplejeren fremstår som en god rollemodel i forhold til venlighed, imødekommenhed, roligt kropssprog, empati og afstemning' ligesom det også er tilfældet at 'Dagplejeren er nærværende og tilbyder hjælp, når barnet er usikker, bange eller ked af det'. Disse to indikatorer er væsentlige elementer i at sikre en god kvalitet i det relationelle læringsmiljø.

Data viser endvidere, at størstedelen af dagplejerne udviser omsorgsetisk handling og konkret kommer denne praksis til udtryk ved at dagplejeren er opmærksom på om barnet har passende tøj i forhold til temperatur, får skiftet evt. vådt tøj samt ren ble ved behov. Ligeledes observeres det at børnene tilbydes mad og drikke efter behov. Generelt observeres der en høj grad af omsorgs handlinger baseret på basale behov.

Indikatoren 'Dagplejeren engagerer sig i genkendelige gøremål, lege, oplevelser og bidrager til den gode stemning' fremkommer ved 82 % af tilsynene. Dagplejernes engagement fremkommer eksempelvis gennem deltagelse i børnenes leg eller i forbindelse med måltidet. Engagementet bidrager til den gode stemning når dagplejere og børn mødes om fælles opmærksomhed, hvor dagplejerens fordybelse sammen med børnene får betydning for børnenes egen fordybelse, begejstring og glæde. Den gode stemning medvirker til, at det enkelte barn bidrager til fællesskabet. Modsat opleves det, at barnet/børnegruppen tager færre initiativer og udstråler mindre glæde ved dårlig/mindre god stemning, hvilket i legen får den betydning at barnet leger selvstændigt og mindre i fællesskab med dagplejer og børnegruppen. Det samme gør sig gældende ved måltidet.

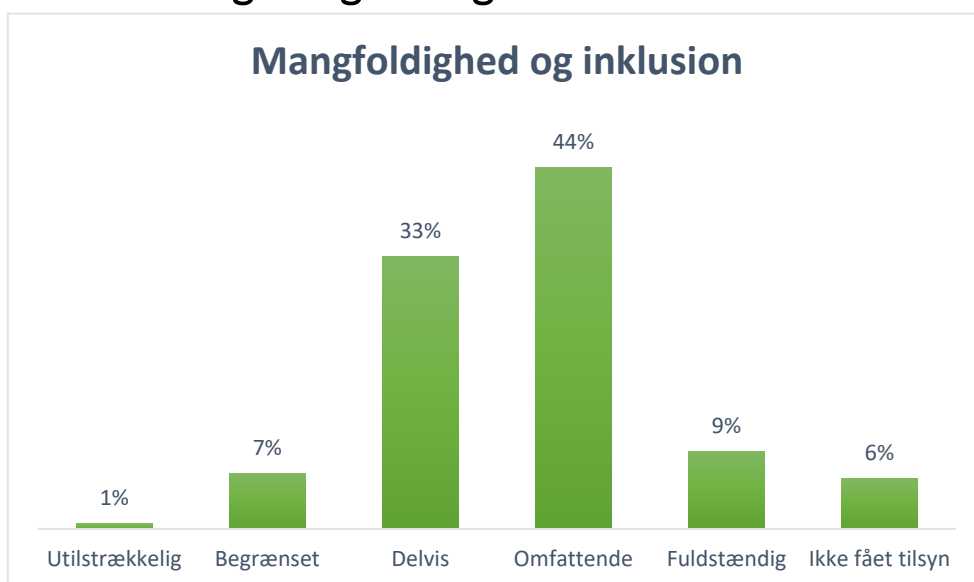
Data viser, at færrest opfyldte indikatorer retter sig mod nænsom guidning af barn-barn interaktioner med 33% og understøttelse af børnenes relationer til hinanden med 56%. Tilsynet viser praksis for, at dagplejere

i højere grad understøtter voksen-barn relationen end børnenes interaktioner med hinanden. Der hvor det lykkes vises der konkret en tilgang for, at dagplejeren møder børnene i børnehøjde, italesætter børnenes initiativer og udtryk anerkendende overfor hinanden i leg, aktivitet og rutiner som en gennemgående praksis.

Opsamling

Data fra tilsynet efterlader et indtryk af, at størstedelen af dagplejerne arbejder konstruktivt med understøttelse af relationer. Særligt viser tilsynet at dagplejen understøtter gode interaktioner i voksen-barn perspektiv, hvor børnene oplever kontakt, omsorg og guidning. Tilsynet efterlader et indblik i, at der kan udvikles på barn-barn interaktioner og understøttelse af børnenes relationer til hinanden og derved begyndende venskaber.

Pejlemærke 2: Mangfoldighed og inklusion

Data fra tilsynet viser, at 53% af tilsynene ved pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' vurderes i omfattende eller delvis opfyldelse, og at 41% vurderes i delvis opfyldelse eller derunder. Pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' er det pejlemærke med flest vurderinger i begrænset eller utilstrækkelig opfyldelse, og derved det pejlemærke, der er udarbejdet flest handleplaner på.

Det pædagogiske arbejde med inkluderende børnefællesskaber har afgørende betydning for, at alle børn oplever sig betydningsfuld og som en del af fællesskabet. Læringsmiljøet skal med afsæt i barnet give passende udfordringer og møde barnet med positive forventninger, hvilket kræver opmærksomhed på alle børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Alle børn har med det pædagogiske grundlag ret til at være forskellige og udvikle sig i forskelligt tempo. Herved skal læringsmiljøet justeres efter børnegruppen behov så alle børn har gode forudsætninger for at indgå i fællesskabet. Pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' omhandler justering af læringsmiljøet så alle børn får de bedste betingelser for deltagelse. Pejlemærket har tæt sammenhæng til pejlemærket 'relationer' idet relationen til barnet og børnegruppen er vigtig forudsætning for at have indblik i det enkelte barn og børnegruppens behov.

Data fra tilsynet viser, at 92% opfylder praksis for at anvende uderummet og fysiske rum som ekstra pædagogiske rum som del af hverdagslivet. Vi ved fra forskning, at forskellige fysiske rum kan understøtte barnets deltagelsesmulighed idet læringsmiljøet kan være forskelligartet alt efter indretning, plads og æstetik.

Der ses desuden at der ved 90% af observationerne at barnet gives mulighed for pause fra leg, aktivitet og rutine. Behov for pause kan være af forskellige årsager og pausen indhold forskelligartet. Pause fra legen, måltidet eller aktiviteten kan være vigtig for barnets bearbejdning af indtryk, overskud og energi til igen at kunne indgå i fællesskabet. Heri er en anerkendelse af det brede læringsbegreb, idet barnet lærer gennem leg, aktivitet og rutine, som giver indtryk på barnet.

Ved 89% af observationerne organiseres der fælles leg på tværs af alder, køn og kultur. Organiseringen af leg på tværs af børnegruppen er vigtig for barnets mulighed for deltagelse i fællesskabet. Observationerne viser, at dagplejen i de fleste tilfælde organiserer leg ved at finde legetøj, motorik materialer, spil og lignende frem. Tilsynet viser, at børnene viser interesse for leg med materiale som dagplejeren finder frem, men observationerne viser også, at barnet der i mindre grad selvstændigt indgår i fælles leg, i højere grad aktivt deltager i den fælles leg, når dagplejer udviser engagement og aktiv deltagelse i legen. Data indikerer, at der er god praksis for at organiserer fælles leg, men at dagplejerne i mindre grad aktivt deltager i den fælles leg, hvilket har sammenhæng til pejlemærket 'lege- og læringsmiljøer' som beskrives i nedenstående afsnit.

Læringsmiljø der understøtter inkluderende børnefællesskaber, omhandler i høj grad at understøtte barnets behov for samhørighed med børnegruppen. Data viser, at der ved lidt over halvdelen af observationerne, vises praksis for, at dagplejeren eksempelvis inviterer barnet ind i dialogen i forbindelse med måltidet, i fælles leg eller aktivitet sammen med den resterende børnegruppe. Tilsynet viser, at det ofte er de yngste børn der ikke tilstrækkeligt bliver støttet i samhørighed med børnegruppen. Dette har tæt sammenhæng til pejlemærket 'relationer' jf. understøttelse af barn-barn relationen.

En forudsætning for et godt læringsmiljø er, at praksis justeres efter barnets behov. Observationerne viser at lige over halvdelen (56%) af tilsynene viser praksis for at anvende 'den pædagogiske bagdør', som konkret betyder, at praksis justeres, så barnet hensigtsmæssigt kan deltage i leg, aktivitet eller rutine. I praksis observeres brug af 'den pædagogiske bagdør' eksempelvis ved, at et barn deltager i musik aktivitet sidende med sangkuffert, hvor de andre børn spiller med rasle-æg. Dagplejeren viser altså anvendelse af 'den pædagogiske bagdør' ved at have øje for barnets udtryk hvorefter der justeres. Justeringen får betydning for at alle børn oplever aktiv deltagelse og derved deltagelse i fælles aktivitet.

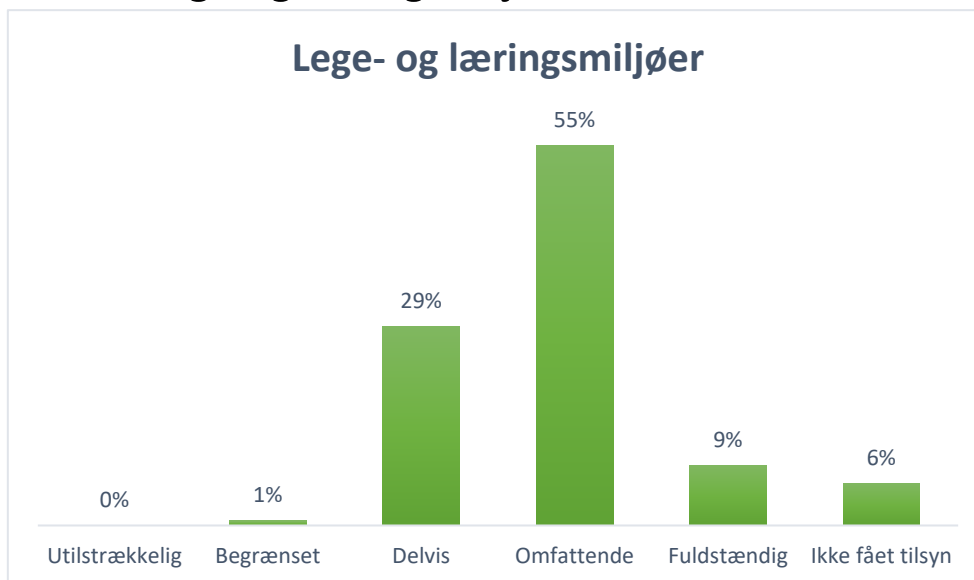
I forhold til konflikthåndtering, er der overordnet observeret praksis for at udvise ro og venlighed i konflikt-situationen, men guidningen af de involverede børn har været mangelfuld. Observationerne viser en gennemgående praksis for, at dagplejerne i praksis tager hånd om løsningen, men at dagplejeren i konflikterne ikke tilstrækkeligt møder barnet/børnene på hensigten frem for handlingen og efterfølgende guider børnene.

Opsamling

Data fra tilsynet viser, at pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' er det pejlemærke med den største procentdel af dagplejerne placeret i begrænset og utilstrækkelig opfyldelse, og det pejlemærke der er udarbejdet fleste handleplaner for. Data viser, at der er praksis for at justere læringsmiljøet gennem anvendelse af uderum og andre pædagogiske rum efter børnenes behov, samt skabe mulighed for pause i leg, aktivitet og rutine. Udviklingsperspektivet omhandler overordnet at skabe praksis for følgeskab ved anvendelse af 'den pædagogiske bagdør', understøttelse af børnenes behov for samhørighed med børnegruppen samt

guidning i konfliktsituationer. Udviklingen af pejlemærket har tæt sammenhæng til pejlemærket 'relationer' ved et fokus på understøttelse af barn-barn relationen og derved børnefællesskabet.

Pejlemærke 3: Lege og læringsmiljøer

Data fra tilsynet viser, at størstedelen af pejlemærket 'lege- og læringsmiljøer' med 55% er vurderet i omfattende opfyldelse, og kun 1% vurderet i begrænset opfyldelse. Pejlemærket har sammenhæng til det pædagogiske grundlag om pædagogiske læringsmiljøer der bevidst og målrettet skal sikre barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi ved fra forskning, at det pædagogiske læringsmiljø har stor betydning for, hvorvidt et barn befinder sig i en udsat position. Et pædagogisk læringsmiljø af høj kvalitet har i den forbindelse ikke alene betydning for barnets udvikling nu og her, men en vedvarende betydning for barnets liv fremover. Det pædagogiske læringsmiljø indeholder en række elementer som skal sikre et godt børnemiljø (Sylva et al., 2003; Nielsen et al., 2013; Ringsmose & Svinth, 2019, EMU, Danmarks læringsportal).

Tilsynet viser, at den børneinitierede leg fremkommer ved alle dagplejere idet samtlige tilsyn opfylder indikatoren 'Daglejeren skaber mulighed for børneinitierede lege over hele dagen'. Observationerne viser, at den børneinitierede leg er central i dagplejen hvilket observeres i morgentimerne, mellem måltider samt ude og inde. Dette har sammenhæng til indikatoren om organiseret fælles leg i pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion', idet dagplejerne skaber ramme for fælles organiseret leg. Ligeledes viser data, at størstedelen (77%) har materialer og legetøj tilgængeligt for legen.

Observationerne viser praksis for at skabe ramme for børneinitierede leg men, at dagplejerne kun ved 39% indtager forskellige roller i legen. Observationerne viser, at dagplejerne oftest indtager rollen som 'tilskuer' og 'instruktør' i legen ved eksempelvis at bygge togbane, finde legemad til dukkerne eller spørge ind til legen. Ligeledes observeres det, at dagplejeren ofte kortvarigt tager aktiv del i leg ved eksempelvis at 'smage' på legemaden. Observationerne viser, at måden hvorpå rollen som 'medspiller' og 'spillende træner' oftest fremgår ved, at dagplejeren indgår i fangeleg, boldspil, gemmeleg og lignende. I meget få tilfælde observeres der aktiv deltagelse i rolleleg.

I sammenhæng til pejlemærket 'relationer' og 'mangfoldighed og inklusion' viser tilsynet, at legen og dagplejerens engagement i leg har stor betydning for børnefællesskabet. Ved størstedelen af tilsynsmøderne er legen drøftet som læringsrum til at understøtte barn-barn relationen samt understøtte børns mulighed for samhørighed. Selv ved tilsyn vurderet i omfattende eller fuldstændig opfyldelse er legen og aktiv deltagelse heri været et udviklingsperspektiv for praksis.

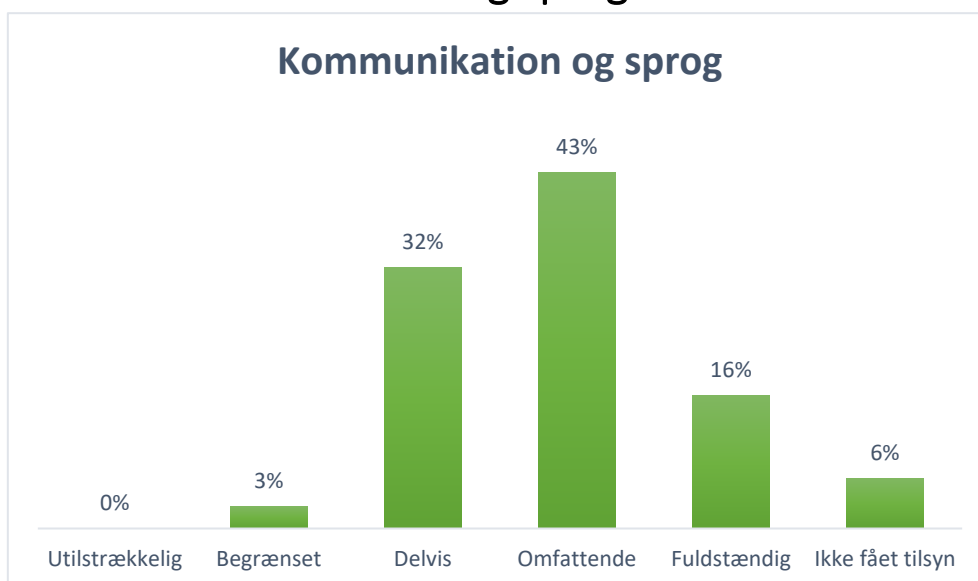
Foruden leg er barnets mulighed for aktiv deltagelse medvirkende til et godt pædagogisk læringsmiljø. Lige under halvdelen (47%) viser praksis for at skabe mulighed for aktiv deltagelse i forbindelse med rutiner, hvor måltidet udgør størstedelen af de observerede rutiner. Konkret er der observeret god praksis for at involverer børnene i rutinesituationerne, men langt de fleste dagplejere får ikke i tilstrækkelig grad skabt deltagelsesmuligheder; dette er særligt set i forbindelse med måltidet. Ved praksis hvor børnene inddrages er der tydelige tegn på, at barnet udviser stolthed over egen mestring. Modsat viser praksis, at der opstår ventetid for børn, der ikke aktivt involveres.

Opsamling

Data fra tilsynet viser, at pejlemærket 'lege- og læringsmiljøer' for langt størstedelen er vurderet i delvis eller omfattende opfyldelse. Data efterlader et indblik i at den børneinitierede leg har en høj prioritet som del af det pædagogiske læringsmiljø samt at dagplejen skaber rammer for leg. Legetøj og materialer er tilgængeligt og har ikke en bestemt anvendelse. I et udviklingsperspektiv er der en samlet tendens til at dagplejeren i meget lav grad indtager rollen som 'medspiller' og 'spillende træner' i det pædagogiske læringsmiljø, men at dagplejerne i større omfang skaber en ramme for leg og indtager rollen som 'tilskuer' og 'instruktør' i legen.

Læringsmiljøet indeholder rutinesituationer som måltidet, hvor der observeres praksis for at inddrage børnene aktivt i borddækning, afrydning med mere. Dog viser data, at dette ikke er gennemgående etableret del af hverdagslivet.

Pejlemærke 4: Kommunikation og sprog

Kommunikation og sprog er et af læreplanstemaerne i den styrkede pædagogiske læreplan og det er centralt i det pædagogiske arbejde, at læringsmiljøet understøtter børnenes sprogtiltagelse samt, at det pæ-

dagogiske personale fungerer som sproglige rollemodeller. Udviklingen af god kommunikation og et godt sprog er væsentligt for, at børnene kan forstå sig på hinanden og omverden.

Vi ved fra forskningen at udviklingen af et godt sprog kan være med til at mindske uligheden mellem børn med forskellige sociale baggrunde. Ligeledes peger nyere forskning på at børns ordforråd i 0-2års alderen har betydning for, hvordan de senere klarer sig til folkeskolens afgangseksamen. Forskningen peger på at dette formentlig skyldes at et ordforråd er en afgørende drivkraft, når børn skal tilegne sig nye viden og dermed er et godt ordforråd en vigtig forudsætning for, at barnet kan forstå og følge med i undervisningen⁴.

Data viser, at pejlemærket 'kommunikation og sprog' ved 59% af tilsynene vurderes i omfattende eller fuldstændig opfyldelse. Dagplejen har i foråret 2022 inddraget 'Babblarna' som et konkret materiale der understøtter barnets tidlige sprogtilegnelse. Materialet er baseret på forskning om børns begyndende sprogtilegnelse gennem lyde som 'bibbi', 'bobbo', 'doddo' med flere, som er de første lyde børn kan producere, samt en måde børn kan komme i gang med at kommunikere uden ord og sætninger. Tilsynet viser, at materialet fremgår direkte eller indirekte som en del af læringsmiljøet i dagplejen, eksempelvis gennem leg og sang med figurer, der relaterer sig til materialet. Det anbefales fortsat at udvikle anvendelse af materialet, Babblarna.

Generelt henvender dagplejerne sig til børnene med en positiv tone og med inviterende mimik og gestik. 70% viser praksis for, at dagplejeren henvender sig til børnene, taler med dem, giver beskeder og italesætter initiativer, handlinger og udtryk i alle sammenhænge. Måden hvorpå der kommunikeres med børnene er udvekslende frem for undervisende.

Ved 75% af tilsynene observeres der anvendelse af sang, rim og rytme, hvilket både ses spontant og mere planlagt med hovedvægt på, at aktiviteten udspringer på barnets initiativ. I størstedelen af tilsynene udspringer sang og rim med afsæt i 'Babblarna'.

Børnebøger er ved 78% tilsyn tilgængelige for børnene, og observationerne viser god brug af bøgerne både på barnets og dagplejerens initiativ. Videre viser observationerne ved flere tilsyn at bøgerne er et samlingspunkt for børnene. I sammenhæng til pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' viser dagplejen praksis for at understøtte børnenes samhørighed gennem fælles opmærksomhed på bøger. Data viser videre, at der kun ved 49% observeres dialogisk læsning, og at der ved dialogisk læsning forekommer meget lidt dialog ved anvendelse af bøger.

Tilsynet har endvidere vist, at alle dagplejere anvender TRAS 'Tidlig Registrering Af Sprogudvikling' som værktøj til at vurderer barnets sproglige udvikling. Dagplejerne giver samlet et indtryk af at materialet er anvendeligt for udvikling af det sproglige læringsmiljø.

Opsamling

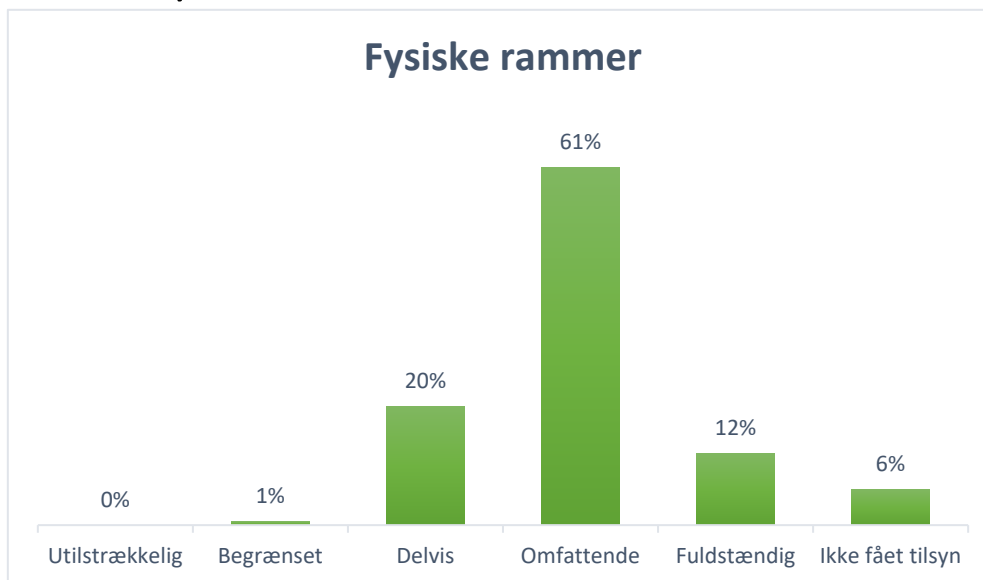
Det sproglige læringsmiljø er i dagplejen et fokus, og det er lykket at få implementeret 'Babblarna' som et fælles materiale at arbejde med sprog på. Tilsynet efterlader indsigt i at der kan videreudvikles på brugen af materialet så det i højere grad understøtter den sproglige udvikling. Fælles er videre en positiv forståelse af

---

⁴ <https://childresearch.au.dk/nyheder/nyhed/artikel/tidligt-ordforraad-kan-forudsige-afgangskarakterer-i-9-klasse>

tilgængelighed af børnebøger, men der kan med fordel udvikles på kvaliteten af dialog i forbindelse med måltider, dialogisk læsning samt understøttelse af begrebsforståelse.

Pejlemærke 5: Fysiske rammer

Data viser, at dagplejen generelt skaber gode fysiske rammer. Over 73% af tilsynene er vurderet i omfattende eller fuldstændig opfyldelse, hvilket indikerer at de fysiske rammer i dagplejen understøtter forskelligartet leg, bevægelsesmuligheder og at der er plads til leg, aktivitet og rutiner. Som nævnt i afsnittet 'mangfoldighed og inklusion' anvendes uderummet og forskellige rum til leg, aktivitet og rutiner som del af hverdagslivet i dagplejen.

Indikatoren 'Der er aktivitets- og legematerialer/-møbler inde og ude' samt 'Der er mulighed for henholdsvis rolig og vild leg' indikerer med 93%, at den fysiske ramme i dagplejen som oftest giver barnet mulighed for at lege både stille og mere vild leg, samt leg der understøtter sanser og motorik. Observationerne viser, at de fleste dagplejere har motoriske materialer som trædesten, bobles, rutsjebane og lignende både inde og ude. Observationerne viser, at materialerne ikke blot er til stede, men også anvendes.

Foruden materialer til leg og bevægelse, er der ved lige over halvdelen af tilsynene observeret billedmaterialer og udstilling i børnehøjde, og ligeledes udsmykning, der er vedkommende, inspirerende og stimulerende for børnene. Langt de fleste har billedmaterialer fra Babblarna hængende på legeværelset, hvilket der observeres anvendt af børnene i mange af tilsynene.

Hygiejneprocedure er den indikatorer med lavest opfyldelse (48%). Observationer viser at størstedelen af dagplejerne ikke viser praksis for, at børnene får vasket eller tørret hænder forinden måltidet. Omvendt får børnene vasket/tørret hænder ved måltidets afslutning. Ved tilsynsmøderne har flere af dagplejerne forinden mødet selv været bevidste om, at der under observationen ikke blev vasket/tørret hænder, og flere har tillagt den særlige situation om at blive observeret som årsag hertil.

Opsamling

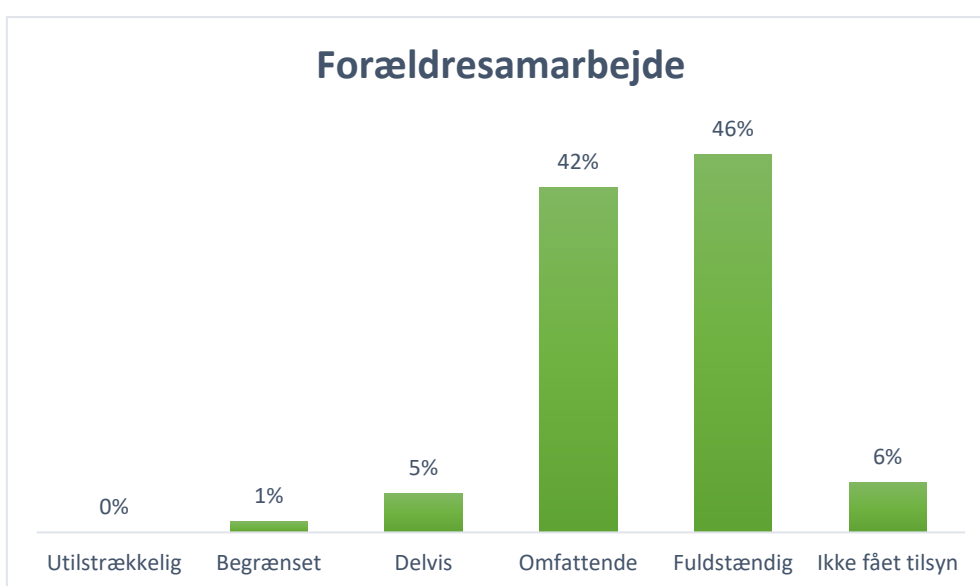
De fysiske rammer er ved størstedelen af tilsynene vurderet omfattende eller fuldstændig opfyldelse. Tilsynet viser, at dagplejen skaber fysiske rammer for forskelligartet leg og at der er forskelligartet materialer der anvendes i leg, aktivitet og rutine. Dagplejen tilbyder generelt gode rammer for kropslig bevægelse gennem anvendelse af motoriske materialer.

Der observeres anvendelse af billedmateriale, udstilling og udsmykning som børnene benytter når materialerne er i børnehøjde.

God hygiejne i forbindelse med måltidet er et generelt udviklingsfokus.

Pejlemærke 6: Forældresamarbejde

I dagtilbudsloven står det anført, at dagtilbuddet og forældrene skal samarbejde om at sikre omsorg for børnene og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Som tidligere beskrevet er forældresamarbejdet udelukkende vurderet ved anonym dialog med forældre i dagplejen.

Data fra forældredialogerne viser gennemgående tilfredshed med forældresamarbejdet. Størstedelen af tilsynene vurderes i fuldstændig opfyldelse, og forældre udtrykker i langt de fleste dialoger, at være tilfreds uden ønsker til forbedringer i dagplejen. Størstedelen af forældrene udtrykker oplevelse af at være i løbende dialog med dagplejer og at forældre oplever dagplejeren, justerer sig efter barnets behov og forældrenes perspektiv på barnets behov. Ligeledes oplever forældre indsigt i hverdagen gennem dialog og billeder på Aula. Data viser den indikator, der har den laveste grad af opfyldelse, omhandler anvendelse af Aula, hvor der til tilsynsmøderne er drøftet årsagen hertil. De fleste dagplejere finder det besværligt at anvende iPad som kamera, og derved bliver der ikke taget billeder eller beskrevet hverdagsaktiviteter og oplevelser på Aula.

Et udviklingsperspektiv på forældresamarbejdet omhandler *'Dagplejeren er i løbende dialog og vejleder forældre i forhold til barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse'*. Denne indikator fremkommer ved 70% af tilsynene. Forældre oplever løbende dialog, men for dem som ikke oplever dette tilstrækkeligt er oplevelsen, at de ikke har indsigt i konkret tiltag vedrørende barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

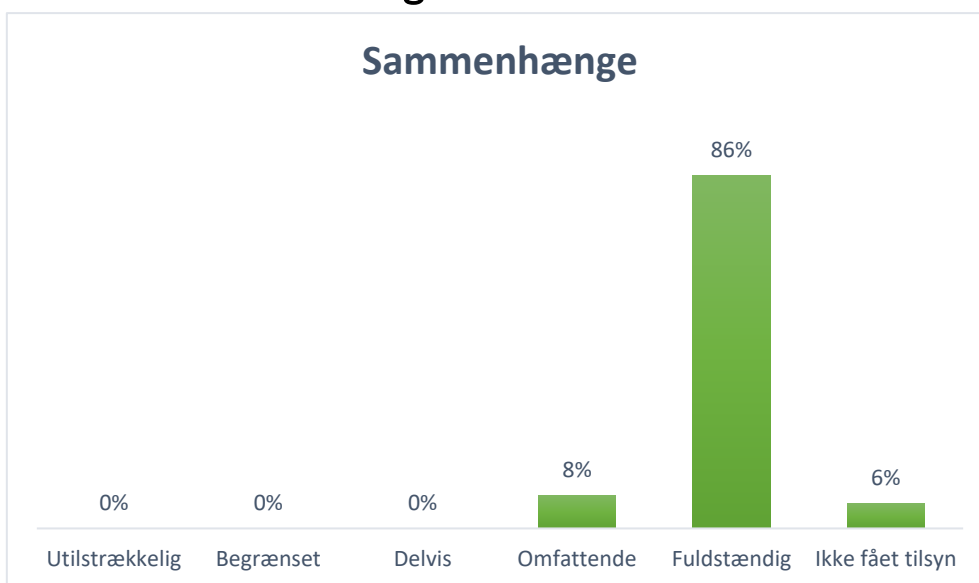
Opsamling

Data viser, at pejlemærket 'forældresamarbejde' i langt størstedelen af tilsynene vurderes omfattende og fuldstændig opfyldelse, og at forældre generelt er godt tilfredse med forældresamarbejdet i dagplejen.

Langt de fleste forældre oplever ligeværdig dialog med dagplejeren om barnet, og størstedelen af forældrene oplever at dagplejeren justerer sig efter barnets behov.

Udviklingsperspektivet i dagplejen orienterer sig mod løbende dialog og vejledning i forhold til barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Pejlemærke 7: Sammenhænge

Data for pejlemærket 'sammenhænge' er som tidligere beskrevet indhentet gennem forældredialog samt ved drøftelse til tilsynsmødet. Pejlemærket vurderes med 86% i fuldstændig opfyldelse, og derved det eneste pejlemærke uden vurdering i delvis, begrænset eller utilstrækkelig opfyldelse. Data vidner om, at dagplejen formår at skabe gode sammenhænge til børnehave, og dermed gode overgange for børn der starter op i dagplejen. Generelt viser data, at forældre oplever tryk opstart, hvor der både justeres i forhold til barnets og forældrenes behov. Ligeledes opleves der gode sammenhænge til børnehave, hvor dagplejere samarbejder med omkringliggende institutioner ved aftale om besøg. Tilsynsmøderne efterlader et indblik i, at dagplejen bevidst bruger legestuegrupper som læringsmiljø for gode sammenhænge idet børnene får mulighed for at danne relationer til børn de senere skal i børnehave med.

Tilsynsmøderne giver ligeledes indtryk af, at dagplejere har et tæt samarbejde med dagplejepædagog, forældre og institution omkring børn i udsat position. Som del af gode sammenhænge udarbejder dagplejen overleveringsskemaer, og drøfter i samarbejde med forældre hvordan barnet støttes i overgangen til børnehave.

Opsamling:

Pejlemærket 'sammenhænge' efterlader en vurdering af, at der konstruktivt og meningsfuldt arbejdes sammenhænge som en del af det pædagogiske læringsmiljø. Dagplejen har generelt et godt samarbejde med forældre i forbindelse med overgange, og ligeledes samarbejder dagplejen med institutioner i forbindelse med overgang til børnehave.

Opfølgning på det pædagogiske tilsyn og det videre arbejde med resultaterne

Med afsæt i resultaterne fra det pædagogiske tilsyn 2023 foregår der et arbejde decentralt, hvor dagplejere, dagplejepædagoger og ledelsen af dagplejen arbejder videre med en eller flere af anbefalingerne fra tilsynsnotaterne. Den efterfølgende opfølgning og de tilsynsførendes involvering er afhængig af pejlemærkets opfyldelse (Se side 10 & 11).

Opfølgning på tilsyn i dagplejen

I forbindelse med tilsyn 2023 er det besluttet, at alle dagplejere uanset vurdering udarbejder handleplan for det videre arbejde med et udvalgt pejlemærke. Udarbejdelsen af handleplan sker i samarbejde med og med understøttelse af dagplejepædagog, og ved vurdering i begrænset og utilstrækkelig opfyldelse inddrages ledelse af dagplejen. Der er taget beslutning om at anvende den samme handleplansmodel, for at sikre en ensartethed i arbejdet og sammenhæng på tværs af dagplejen. Modellen for handleplanen er udarbejdet af Børnefagligt Udviklingscenter og tager afsæt i 'SMTTE-model' som et didaktisk evalueringsredskab. Intentionen med handleplanen er at konkretiserer den fokuserede indsats for udvikling af praksis i den enkelte dagpleje. Det er på tilsynsmøderne blevet aftalt hvilket et af pejlemærkerne, der skal laves handleplan på som det første. Dagplejer og dagplejepædagog har som en del af handleplanen konkretiseret mål, tiltag, tegn og evaluering, og der er lavet konkret aftaler for opfølgning. Der er ved størstedelen af dagplejerne lavet opfølgning på handleplanen indenfor en måned efter tilsynsmødet.

Som tidligere nævnt er vurderingen af pejlemærkerne afgørende for den efterfølgende indsats og handlinger. Dagplejeren har ved fuldstændig opfyldelse arbejder selvstændigt videre med afsæt i den udarbejdet handleplan, hvor dagplejepædagog har haft en mindre rolle i at understøtte vedligeholdelse og videreudvikling af praksis. Der er ingen dagplejere, der ved fuldstændig opfyldelse ikke har fået opmærksomhedspunkter og anbefalinger i forhold til at opretholde kvaliteten, idet kvalitet kræver en bevidst faglig refleksion og løbende justering.

Ved omfattende opfyldelse har dagplejeren med understøttelse af dagplejepædagog udarbejdet handleplan med afsæt i påpeget anbefalinger til mindre justering til udvikling af praksis. Anbefalingerne er med afsæt i indikatorer under det aktuelle pejlemærke der ikke tilstrækkeligt er opfyldt. Dagplejepædagogen har i den sammenhæng haft til opgave at give sparring efter behov.

Ved delvis opfyldelse har dagplejer og dagplejepædagog ligeledes i samarbejde udarbejdet handleplan for udvikling af praksis. Handleplanerne er med tiltag om væsentlige justeringer indenfor det konkrete pejlemærke, som i flere tilfælde har sammenhænge til andre pejlemærker. Dagplejeren og dagplejepædagog har med afsæt i handleplanen haft tæt samarbejde omkring udvikling af konkrete tiltag for at udvikle på indikatorer der ikke tilstrækkeligt eller langt fra er opfyldt.

Hvis et eller flere pejlemærker er vurderet i begrænset opfyldelse, har dagplejer og dagplejepædagog i tæt samarbejde udarbejdet handleplandagplejepædagog og ledelsen har været inddraget. Opfølgningen har ligesom ved vurderingen i delvis opfyldelse været tæt sparring med dagplejepædagog af konkret praksis med afsæt i indikatorer, der ikke er opfyldt. Tilsyn med pejlemærke vurderet i utilstrækkelig opfyldelse er fulgt op med handleplan og anmeldt tilsyn. Leder af dagplejen understøtter udviklingen i tæt samarbejde med dag-

plejer, dagplejepædagog og tilsynsførende. Der har været opfølgende uanmeldte tilsyn såfremt den tilsynsførende har vurderet et behov herfor.

I alt har 15 dagplejere et eller flere pejlemærker vurderet i begrænset opfyldelse. Som følge heraf har dagplejepædagogen givet løbende sparring. Ved flere pejlemærker vurderet i begrænset opfyldelse vurderes den videre opfølgning mellem dagplejepædagog og leder af dagplejen frem til det vurderes, at dagplejeren selvstændigt kan arbejde videre med udvikling af praksis. I skemaet nedenfor fremgår antal af tilsyn der er vurderet i begrænset opfyldelse af de 7 pejlemærker.

I alt er der vurderet utilstrækkelig opfyldelse ved en dagplejer. Som følge heraf er der lavet anmeldt og uanmeldte tilsyn af tilsynsførende med opfølgende dialog og sparring for konkrete udviklingspunkter i samarbejde med dagplejer, dagplejepædagog og leder af dagplejen.

Pejlemærke	Antal tilsyn vurderet i 'begrænset opfyldelse'	Antal tilsyn vurderet i 'utilstrækkelig opfyldelse'
Relationer	3	1
Mangfoldighed og inklusion	10	1
Lege- og læringsmiljø	1	
Kommunikation og sprog	4	
Fysiske ramme	1	
Forældresamarbejde	2	
Sammenhænge	0	

Tilsyn i dagplejen 2024

I 2024 vil der blive lavet opfølgende tilsyn gennem tilsynsmøder. Formålet er at følge op på det dynamiske handleplansarbejde, der er igangsat i forbindelse med tilsyn 2023 samt understøtte det videre arbejde med udvikling af den faglige kvalitet.

Tilsynsmøderne vil være dialogbaseret, hvor videreudvikling af praksis tager afsæt i dagplejerens egen evaluering af praksisindsatser. Der vil i forbindelse med det opfølgende tilsyn ikke blive lavet en ny vurdering, da der ikke indgår observation i tilsynet. Til mødet deltager dagplejer, dagplejepædagog samt den tilsynsførende. Der vil blive udarbejdet et kort referat fra mødet.

Dagplejerne er i forbindelse med et stormøde den 24.01.2024 blevet præsenteret for rammer og indhold i det opfølgende tilsyn, der starter 01.02.2024.

Kommunale tendenser for dagplejen

Når vi ser på tværs af de 139 observationer, der er foretaget i dagplejen, ses en række tendenser, som går igen i en stor andel af dagplejen. I de følgende afsnit beskrives et udsnit af disse tendenser samt hvordan der på baggrund af tendenserne, arbejdes videre med på dagtilbudsområdet.

Børns indbyrdes relationer

Ser vi på tværs af pejlemærket 'relationer' og 'mangfoldighed og inklusion' er der gennemgående en tendens til at dagplejere ser og møder det enkelte barn, og det vurderes at der er god relation mellem voksen og barn. Ligeledes er der gennemgående praksis for, at børnene har mulighed for at danne relationer til hinanden, men at dette ofte er på børnenes eget initiativ. Der er en tendens til at skabe ramme for fællesskab gennem fælles organiseret leg og aktivitet men, at dagplejeren i mindre grad understøtter barn-barn interaktionen og deres indbyrdes relationer i hverdagslivets leg, aktivitet og rutiner. Vi kan på baggrund af tilsynet konkludere, at der i dagplejen skabes ramme for fællesskab, men at der i højere grad kan udvikles på at understøtte børnenes indbyrdes relationer, særligt for de yngste børn. Denne tendens anses også gældende for institutioner i Randers Kommune.

Der har i mange år været en tendens til et øget fokus på individet og et mindre fokus på fællesskabet og en hypotese kan være, at det netop er det der spiller ind her. Der har i højere grad været fokuseret på den gode og trygge relation mellem barn og voksen og i mindre grad fokus på at støtte børnenes relationer og børne-fællesskabet. Det er væsentligt at fokusere på fællesskabets betydning og ikke mindst støtte de børn som ikke på egen hånd formår at skabe deltagelesmuligheder.

Mangfoldighed og inklusion

Er som tidligere nævnt er pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' det pejlemærke med flest vurdering i begrænset opfyldelse og det pejlemærke flest dagplejere har udarbejdet handleplan for. Arbejdet med indholdet under dette pejlemærke er væsentligt i forhold til at sikre, at flest mulige børn er en del af et stærkt børnefællesskab på almenområdet. Som sagt ved vi at kvaliteten af læringsmiljøet har en afgørende betydning for børn og i særdeleshed børn i udsatte positioner.

Tilsynet i dagplejen viser tendens til at anvende den fysiske ramme efter barnets behov, samt skabe mulighed for pause fra leg, aktivitet og rutine. Det vidner om, at der i dagplejen er fokus på at se og følge det enkelte barns behov. Tilsynet viser at initiativ til pause og anvendelse af fysiske rum oftest sker på barnets eget initiativ og at dagplejeren støtter behovet herfor.

Der ses en tendens til, at dagplejerne i mindre grad støtter børnenes samhørighed samt anvender af den 'pædagogiske bagdør' så alle børn får bedre forudsætninger for deltagelse i fælles organiseret leg, aktivitet og rutine. Ved konflikthåndtering anses en tendens til i mindre grad at guide og involvere børnene, og møde barnet på dets hensigt frem for handling.

Pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' er i institutioner som i dagplejen, det pejlemærke der er færrest i fuldstændig opfyldelse. Der planlægges i 2024 et kompetenceudviklingsforløb til det samlede dagtilbudsområde med fokus på stærke børnefællesskaber på dagtilbudsområdet, da det netop er et af de områder hvor Randers Kommune ønsker at personalet bliver klædt på til at planlægge læringsmiljøer og understøtte børn i udsatte positioner.

Leg

Legen er af høj værdi, da leg er børns måde at være i verden på. Legen udfolder og udvikler sig med afsæt i børnenes egne initiativer og perspektiver. Det er pædagogisk personales ansvar at sikre, at alle børn kan engagere sig i og få erfaringer med leg. Pejlemærket 'lege- og læringsmiljøer' omhandler bl.a. legen og dagplejen skaber gode muligheder for leg gennem tilgængelighed af forskelligartet materialer og rammer for forskelligartet leg. Dagplejerne indgår kun ved 39% i forskellige roller i legen. Der vurderes en tendens til at dagplejerne i større grad er observerende eller bidrager med elementer til legen frem for at indgå mere aktivt i legen. Denne tendens anses ligeledes ved institutionerne.

Kommunikation og sprog

Ved pejlemærket 'kommunikation og sprog' viser data, at dagplejen inddrager bøger, sang, rim og rytme samt dialog som en del af læringsmiljøet. Dagplejen benytter gennemgående materialet 'Babblarna' som værktøj til at understøtte børnenes udvikling af grundlæggende lyde for sprogtilegnelsen. Dagplejen inddrager dialogisk læsning ved 49% af tilsynene som en del af læringsmiljøet. Der er en tendens til at dialogen gør præg af spørgsmål og svar frem for dialog med flere turtagninger. Det samme gør sig gældende i dialogen ved leg, aktivitet og rutine, hvor dagplejerne ofte stiller spørgsmål til barnet, og mindre understøtter barnet i at forklare og uddybe.

Randers Kommunes institutioner og dagplejen har med afsæt i tilsyn 2023 datagrundlag, der bidrager til indblik i tendenser for et samlede dagtilbudsområde. På baggrund af data er der på dagtilbudsområdet udarbejdet fokusområder som præsenteres i det faglige årshjul 2024.

Faglige fokusområder – årshjul 2024

På baggrund af blandt andet data fra det pædagogiske tilsyn på det samlede dagtilbudsområdet, sættes der fra forvaltningens side fokus på udvalgte faglige fokusområder, der indgår det faglige årshjul for 2024.

I årshjul 2024 sættes der blandt andet fokus på temaerne 'Stærke Børnefællesskaber – mangfoldighed og inklusion', 'Kommunikation og sprog' samt 'Børneperspektivet'.

Stærke Børnefællesskaber – mangfoldighed og inklusion

Pejlemærket 'mangfoldighed og inklusion' er samlet set det pejlemærke på dagtilbudsområdet med færrest vurderinger i *fuldstændig og omfattende* opfyldelse. 'Fællesskaber' er ligeledes et område politikkerne i Randers Kommune har valgt at sætte fokus på i Børne- og Ungepolitikken. Her er målet, at børn og unge skal være en del af meningsfulde fællesskaber, hvilket gælder for alle børn uanset forudsætninger, køn, etnicitet, handicap eller social baggrund, og at det er de voksne, der skal sørge for, at alle børn og unge oplever betydningsfulde fællesskaber. Ydermere er dagtilbudsområdet ifølge den styrkede pædagogiske læreplan forpligtet til at organisere og tilrettelægge læringsmiljøer, der tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioners udvikling og læring.

Med afsæt i ovenstående igangsættes der i 2024 er kompetenceudviklingsforløb med fokus på stærke børnefællesskaber samt den tidlige (og rette) indsats. Forløbet planlægges som et aktionslæringsforløb og er rettet mod alle medarbejdergrupper på området. Intentionen er at der skabes en højere grad af fælles forståelse, sprog og tilgang på området med fokus på de stærke børnefællesskabers betydning for børns trivsel. Der er afsat budgetmidler til formålet.

Som tidligere nævnt ses der i data fra tilsynet en tendens til, at der ikke i så høj grad sættes fokus på børns indbyrdes relationer og på at sikre at alle børn hjælpes ind i leg og aktivitet – ind i fællesskabet. Der vil i kompetenceudviklingsforløbet blandt andet blive sat fokus på den voksnes rolle i at understøtte børn indbyrdes relationer, alle børns deltagelsesmuligheder samt legen og den voksne rolle og positioner.

Dagplejens forløb bliver tilpasset dagplejens organisering og dagplejepædagogerne får sammen med ledelsen en vigtig rolle i at få understøttet dagplejernes tilegnelse af ny viden og arbejde med aktioner i hverdagen. For dagplejen ved vi gennem data fra tilsynet, at aktionerne udover ovenstående særligt skal bidrage til en

højere grad af faglig indsigt i konflikthåndtering, understøttelse af samhørighed med børnegruppen samt bevidst faglig viden om anvendelse af den 'pædagogiske bagdør'.

Kommunikation og sprog

Sprog er en indgang til fællesskabet og derfor bliver der i årshjulet 2024 sat fokus på netop det. Pejlemærket 'kommunikation og sprog' placerer sig generelt overvejende godt, men alligevel et område der er vigtigt at videreudvikle på for at sikre bedre vilkår for uddannelse. Udover data fra tilsynet er der fra praksis ønske om at blive klædt på til udarbejdelse af handleplaner i forbindelse med sprogarbejdet. Der er i 2023 blevet igangsat sprognetwork for dagplejepædagoger, pædagogisk personale i institutionerne og pædagogiske ledere, hvor der har været sat fokus på forskellige emner inden om temaet. Dette network fortsætter i 2024 og her vil et af temaerne blandt andet være dialogisk læsning og sprogunderstøttende dialog. I forhold til at udvikle praksis for børns sproglige udvikling i dagplejen, vil den pædagogiske leder samt repræsentanter af dagplejepædagoger deltage i netværksmøderne.

Ligeledes bliver der i 2024 nedsat en arbejdsgruppe, der har til formål at udarbejde en sprogstrategi, der skal udgøre rammen om den sproglige indsats for det samlede dagtilbudsområde.

Det sproglige læringsmiljø er i dagplejen et fokus, og det er lykket at få implementeret 'Babblarna' som et fælles materiale at arbejde med sprog. Lokalt i dagplejen vil det være relevant at videreudvikle brugen af materialet så det i højere grad understøtter den sproglige udvikling. Ligesom det er relevant at arbejde med kvaliteten af dialogerne med særligt fokus på dialogisk læsning og dialog i hverdagslivets mangeartede sammenhænge.

Børneperspektivet

Der er på dagtilbudsområdet en stor optagethed af arbejdet med børneperspektivet, hvilket også udgør en del af det pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan. I forbindelse med det pædagogiske tilsyn 2023 har institutionerne på dagtilbudsområdet udarbejdet børneinterview med en mindre gruppe børnehavebørn som har bidraget med kvantitativt data for tilsynet. Data fra børneinterview har til tilsynsmøder været drøftet, og det har i flere tilfælde givet anledning til refleksion, undring og justering af praksis. Data fra tilsynet har vist at måden at spørge på, er afgørende for hvordan børnene svarer, så derfor skal vi gøre os umage med at få stillet de rigtige spørgsmål.

I dagplejen og vuggestuer er børneperspektivet vurderet ud fra et observeret og vurderet perspektiv i forbindelse med observationerne.

Børneinterviewet er et greb ind i at arbejde med børneperspektiv og Randers Kommune indgår i 2024 i et samarbejde med DCUM, Dansk Center for Undervisningsmiljø, i et projekt der omhandler at udvikle og forfine metoderne til at arbejde med børneperspektivet. I forbindelse med pædagogisk tilsyn 2025 er der en ambition om i endnu højere grad at inddrage børneperspektiver også gældende for de 0-2årige i institutioner og dagplejen.

Der er ligeledes et politisk fokus på arbejdet med børnenes perspektiver via fokusområdet 'medindflydelse' i Børne- og Ungepolitikken. Her beskrives netop at børnenes perspektiver er kilde til vigtig viden om, hvordan børnene oplever deres egen hverdag.

Fælles kvalitetsforståelse på dagtilbudsområdet

Det er intentionen at få skabt en fælles kvalitetsforståelse og et fælles sprog omkring kvalitet på det samlede dagtilbudsområde. Pejlemærker og de tilhørende indikatorer understøtter arbejdet med at sikre en

fælles forståelse for kvalitet på dagtilbudsområdet i Randers kommune. Tendenser fra det pædagogiske tilsyn samt de enkelte institutioners resultater bliver ligeledes en del af dagsorden i forbindelse med dagtilbudschefens kvalitetssamtaler med den overordnede dagtilbudsledelse. Der vil blive fulgt op på hvordan der arbejdes med resultaterne og anbefalingerne fra tilsynet og hvordan det sikres, at der sker en ændring af praksis, der hvor der er brug for det.

Evaluering af tilsynskonceptet

Som tidligere beskrevet så er tilsynskonceptet for det pædagogiske tilsyn på dagtilbudsområdet udviklet i 2022 i et samarbejde mellem forvaltning og praksis. Der har inden den ordinære tilsyn være afholdt en række prøvehandlinger i forskellige institutioner og dagplejen. Det er dog første gang at konceptet anvendes på det samlede område i 2023. Der pågår en evalueringsproces, som blandt andet foregår gennem survey, hvor dagplejerne inddrages og via fokusgruppeinterviews med dagplejepædagogerne. Resultatet af evalueringen og forslag til justeringer vil senere blive forlagt børn- og familieudvalget.

Landsdækkende kvalitetsrapport for 0-2 års området

Børne- og Undervisningsministeriet af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) og Det Nationale Forsknings- og Analyseinstitut for Velfærd (VIVE) præsenterede i 2023 den første nationale undersøgelse af kvaliteten i danske dagtilbud for 0-2-årige i institutioner og dagpleje. Formålet med undersøgelsen har på nationalt niveau været at opnå systematisk indsigt i kvaliteten af kommunale dagtilbud, herunder viden om dagtilbudenes rammer og de pædagogiske læringsmiljøer, som børnene i deres hverdag i institution og dagpleje møder. Kvaliteten defineres med afsæt i dagtilbudsloven, herunder formålsbestemmelsen og reglerne om den pædagogiske læreplan, og det pædagogiske grundlag som del af den pædagogiske læreplan. Kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer er undersøgt med observationsværktøjet KIDS daginstitutioner og KIDS dagpleje, hvor der har været fokuseret på tre væsentlige områder, relationer, leg og aktivitet samt fysiske omgivelser. Kvaliteten er vurderet ud fra en femtrinsskala med kategorierne 'sjældent', 'af og til', 'jævnligt', 'ofte' og 'næsten altid' som omsættes til fem kvalitetskategorier: fremragende, god, tilstrækkelig, utilstrækkelig og ringe kvalitet.

Da der i forbindelse med den nationale kvalitetsundersøgelse og i det pædagogiske tilsyn i Randers kommune er anvendt to forskellige værktøjer til vurdering af kvalitet af det pædagogiske læringsmiljø, så er det ikke muligt at lave en direkte sammenligning, men der kan med fordel ses på hovedfund og tendenserne.

Relationer

Hovedfund fra kvalitetsrapporten viser i forhold til 'relationer' at være det fokusområde der vurderes højest i kvaliteten i sammenligning med 'leg og aktivitet' samt 'fysiske omgivelser'. Resultatet viser, at der er en god tone og reaktion overfor børnene ved at være venlige og gode forbilleder, og sjældent en praksis for at anvende irettesættelse, skæld ud og/eller tvang. Dette resultat er sammenlignelig med resultatet fra tilsynet i dagplejen i Randers kommune, hvor dagplejerne ligeledes generelt er gode rollemodeller, udviser ro og empati i samspillet med børnene. I undersøgelsen vurderes der en udfordring i relation til sensitiv, responsiv og bekræftende samspil. Det er vanskeligt at lave en direkte sammenligning med dette fund.

Kvalitetsrapporten viser i forhold til 'relationer', at en væsentlig andel af dagplejerne i begrænset omfang er opmærksomme på børnenes fællesskab ved at understøtte børnenes mulighed for at knytte sig til de andre børn. Konkret viser observationerne at 64% af dagplejerne 'sjældent' eller 'af og til' støtter børnene ind i

leg eller aktivitet med andre børn. Hvis vi ser på data fra pædagogisk tilsyn i Randers Kommunes dagpleje, er der sammenhæng til fund i den nationale undersøgelse idet der vurderes en tendens til, at voksen-barn interaktionen i større grad understøttes frem for barn-barn interaktioner. Data viser ligeledes en tendens til i mindre grad at støtte børnenes indbyrdes relationer i leg.

Leg og aktivitet

Hovedfund fra kvalitetsrapporten viser i forhold til 'leg og aktivitet', at kvaliteten overvejende er *utilstrækkelig* eller *ringe*, og derved et fåtal af dagplejere, hvor børn møder læringsmiljøer med stimulerende og meningsfulde pædagogiske aktiviteter og muligheder for leg og indgå i leg. De bedste resultater viser sig i forhold til, at vokseninitierede aktiviteter er alderssvarende, meningsfulde for børnene samt gennemført i overensstemmelse med børnenes perspektiv.

Undersøgelsen viser desuden, at der *sjældent eller af og til* i dagplejen er forskelligartet aktiviteter og bredde i aktiviteter, der *gør*, at alle børn kan finde en aktivitet der motiverer dem. Ligeledes indgår børnenes manglende medbestemmelse som del af vurderingen.

Hvis vi ser på data fra tilsyn i Randers Kommunes dagpleje, er der sammenhæng til fund i den nationale kvalitetsrapport idet voksenstyret aktiviteter som eksempelvis samling og sangaktiviteter vurderes alderssvarende idet der ved 68% af tilsynene vurderes at '*Leg og aktivitet tager afsæt i NUZO*'.

I sammenhæng til børnenes medbestemmelse vurderes der ved 64% tilsynene, at '*Børnene har medbestemmelse i vokseninitierede aktiviteter og rutiner*', hvilket i udpræget grad omhandler valg af legematerialer samt medbestemmelse i forhold til, hvad barnet gerne vil have at spise ud fra valgmuligheder.

Foruden en vurdering af voksenstyret aktivitet indgår børneinitierede leg som en del af vurderingen i den nationale kvalitetsrapport. Resultatet viser, at støtte til børns leg generelt ikke understøttes og rammesættes. I 72% af dagplejerne er det *sjældent* eller *af og til*, at dagplejerne er aktive i forhold til at udfordre legen. Herforuden peger resultatet på et fokus, der retter sig mod, at legen nogle gange skal støttes, faciliteres og rammesættes, for at alle børn kan være med, og at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Hvis vi ser på ovenstående og sammenholder det med data fra tilsyn i Randers Kommunes dagpleje, er der fund i forhold til legen, der er sammenhængende med resultaterne i den nationale kvalitetsrapport. Data viser, at den børneinitierede leg har en høj prioritering, men at dagplejeren i mindre grad indtager rolle som 'medspiller' og 'spillende træner' er dermed direkte er med til at støtte legen i legen. Ligeledes anses en tendens til, at organiseringen af fælles leg ofte retter sig mod en leg, der er rammesat af den voksne.

Fysiske ramme

Hovedfund fra kvalitetsrapporten viser, at 'fysiske ramme' er det område, der vurderes lavest i forhold til 'relationer' og 'leg og aktivitet'. Områderne indendørs vurderes højere sammenlignet med områderne udendørs. For de indendørs områder er det kendetegnet, at legetøj og materialer er tilgængeligt for børnene, men at der er manglende tematiseret legeområder, samt områder hvor børnene kan være aktive og hvor de kan være i ro.

Data fra tilsyn i Randers Kommunes dagpleje viser, under pejlemærket 'lege- og læringsmiljøer', at legetøj og materialer i nogen grad er tilgængeligt i de fysiske rammer. Dette er sammenligneligt med resultatet fra den nationale undersøgelse. Tematiseret legeområder indgår ikke som en del af vurderingen af tilsynet, men data viser at ved størstedelen af tilsynene er mulighed for rolig og vild leg.

Tematiseret legeområder har ikke været en del af vurderingen ved tilsynet for Randers Kommunes dagpleje. Dog er der i forbindelse med indikatoren under pejlemærket 'fysiske ramme' til tilsynsmøderne drøftet betydningen af udstilling og billedmateriale som understøttelse af tematiseret legeområder. Herforuden er der i forbindelse med pejlemærket 'lege- og læringsmiljøer' drøftet betydningen af, at der i legekøkkener eksempelvis er sat gryder, kopper og lignende frem.